

проблемними залишаються питання законодавчого регулювання із точки зору застосування у законодавстві відповідного понятійного апарату. Юридичне невизнання даних джерел права породжує суперечливі думки в наукових колах, що найкраще прослідковується на прикладі прецеденту, зокрема у наявності полярних точок зору стосовно меж допустимої нормотворчості у рішеннях пленумів вищих судів.

Список використаних джерел

1. Бардаченко Л. Перспективи проведення судової реформи / Л. Бардаченко // Правовий тиждень. – 2009. – № 51-52. – С. 12-15.
2. Євграфова Є. Доктрина у правовій науці юридичній практиці / Є. Євграфова // Вісник Національної академії правових наук України. – 2013. – №2. – С. 52-62.
3. Журавко В.С. Проблеми введення судового прецеденту в правову систему України / В.С. Журавко // Управління розвитком. – 2013. – №16. – С. 106-108.
4. Завидняк В.І. Судовий прецедент як джерело права / В.І. Завидняк // Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право). – 2013. – №2. – С. 164-169.
5. Кирилук Д. Чи визнається в Україні судовий прецедент? / Д. Кирилук // Юридичний журнал. – 2006. – №4. – С. 7-12.
6. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти): навч. посіб. для студ. вищнавч. закл. / М.В. Кравчук. – Вид. 3-є, переробл. й доповн. – Тернопіль: Тернограф, 2013. – 608 с.
7. Майданик Р. Загальна характеристика судового прецеденту в праві України / Р. Майданик // Юридична Україна. – 2012. – №12. – С. 41-50.
8. Семеніхін І. Проблемні аспекти реалізації правової доктрини у правозастосовній практиці / І. Семеніхін // Вісник Академії правових наук України. – 2010. – № 3. – С. 303-311.
9. Сидоренко О.М. Правова доктрина як вторинне джерело права / О.М. Сидоренко // Актуальні проблеми держави і права. – 2006. – Вип. 29. – С. 38-43.

Федчишин А.

*студент магістратури юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к. ю. н., доцент, доцент кафедри
теорії та історії держави і права ТНЕУ
Кравчук В.М.*

ЮРИДИЧНІ ГАРАНТІЇ ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

Актуальність теми полягає в тому, що людина, її життя і здоров'я визнаються найвищими цінностями в цивілізованих державах. У сьогоденні рівень їх захищеності є загальним показником розвитку суспільства різних країн. Дані цінності закріплюються у Загальній декларації прав людини, Конвенції ООН про права дитини, Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права, інших міжнародних документах. Крім того, вони знайшли відображення на конституційному рівні у більшості цивілізованих країн світу.

Право людини на охорону здоров'я закріплене в Конституції України. Так, ст. 49 регламентує, що кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування [1]. Ще до прийняття Конституції України, 19 листопада 1992 р. Верховна Рада України ухвалила спеціальний закон: «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [2], який встановлює найважливіші засади в галузі охорони здоров'я, визначає права й обов'язки громадян, закріплює державні гарантії щодо юридичного захисту громадян, визнає політику світового співтовариства в галузі охорони здоров'я. Охорона здоров'я і на сьогоднішній день залишається пріоритетним напрямом розвитку суспільства та держави. Держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя.

Право на охорону здоров'я має будь-яка людина – громадянин України, іноземець, особа без громадянства, яка постійно або тимчасово перебуває на території України. Проте, як небезпідставно зазначає І.В. Солопова, крім проголошення певних прав існує також необхідність створення конкретних механізмів реалізації цих прав, оскільки їх забезпечення, гарантування та реалізація є однією з найважливіших ознак правової держави [3]. У правовій державі влада має бути організована таким чином, щоб вона не пригнічувала особистість та її свободу, сприяла реалізації та забезпеченню прав і свобод громадян, залишаючись організуючою силою для суспільства [4, с.64].

Гарантіями права громадян на охорону здоров'я, відповідно до ст.7 Основ законодавства України про охорону здоров'я, є [2]:

- створення розгалуженої мережі закладів охорони здоров'я;
- організація та проведення системи державних і громадських заходів щодо охорони та зміцнення здоров'я;
- надання всім громадянам гарантованого рівня медико-санітарної допомоги;
- здійснення державного та можливості громадського контролю та нагляду в галузі охорони здоров'я;
- організація державної системи збирання, обробки та аналізу соціальної, екологічної та спеціальної медичної статистичної інформації;
- встановлення відповідальності за порушення прав і законних інтересів громадян у галузі охорони здоров'я.

Якщо виходити з теоретичної класифікації юридичних гарантій, то найбільш важливим критерієм їх розподілу вважаємо суб'єкта застосування. Так, у сфері охорони здоров'я забезпечувати дотримання і захист прав людини покликані суди, Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство охорони здоров'я України та інші установи, організації та заклади охорони здоров'я.

Характеризуючи більш детально юридичні гарантії права на охорону здоров'я за суб'єктами застосування, треба зазначити, що Конституція України встановлює, що права і свободи людини і громадянина в Україні захищаються в судовому порядку, отож провідне місце в системі захисту прав людини в загальному, та прав в сфері охорони здоров'я зокрема, займають суди. Це є особливістю суду, виходячи з функціонального розподілу влади на три основні гілки. Таким чином, суд є окремим органом, який не входить до жодного іншого органу держави, суспільного об'єднання або будь-якої системи органів, за винятком власної. Суд самостійний і в частині ресурсного забезпечення:

організаційного, кадрового, матеріально-технічного тощо. І нарешті, суд має абсолютно відокремлену специфічну компетенцію, як предметну, так і територіальну [3]. Завданням судочинства є забезпечення кожного права на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Крім судових органів, особливе місце в системі державних органів України, покликаних забезпечувати реалізацію та захист прав громадян в сфері охорони здоров'я, займає Президент України, виходячи з того, що він є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності, додержання Конституції, прав і свобод людини та громадянина. Президент України має право видавати певні нормативно-правові акти і слідкувати за їх дотриманням – це одна з найважливіших форм впливу гаранта на суспільні відносини [5, с. 105]. Так, для регулювання сфери охорони здоров'я Президент України ухвалив ряд нормативно-правових актів, серед яких особливо хотілось би відзначити Указ від 7 грудня 2000 року № 1313/2000 «Про Концепцію розвитку охорони здоров'я населення України» [6].

Кабінет Міністрів України, згідно Конституції України, є вищим органом у системі органів виконавчої влади, до повноважень якого відноситься, зокрема, вживання заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, забезпечення проведення політики у сферах праці, зайнятості та соціального захисту населення.

Міністерство охорони здоров'я України (далі МОЗ) є провідним органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сферах охорони здоров'я, санітарного та епідемічного благополуччя населення, створення, виробництва, контролю якості та реалізації лікарських засобів і виробів медичного призначення. Якщо МОЗ забезпечує та контролює заходи в сфері охорони здоров'я на загальнодержавному рівні, то на місцевому рівні цю діяльність з боку держави здійснюють управління охорони здоров'я. Дані органи здійснюють свою діяльність відповідно до власних положень, які розроблені на основі Типового положення про управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації [7].

Також до системи закладів охорони здоров'я, крім вище перерахованих, відносяться санітарно-профілактичні, лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі, санаторно-курортні, аптечні, науково-медичні та інші заклади охорони здоров'я.

Отже, в Україні сьогодні діє соціально-спрямоване законодавство в сфері охорони здоров'я, яке закріплює доволі широкий перелік прав громадян в цій сфері. Також діє доволі розгалужена система органів державної влади та медичних закладів, діяльність яких покликана гарантувати права громадян у сфері охорони здоров'я. В той же час, доводиться констатувати, що сьогодні існує велика кількість проблем у сфері охорони здоров'я. Механізми законодавчого забезпечення прав людини на охорону здоров'я потребують удосконалення. Чинна нормативно-правова база не повною мірою відповідає потребам сьогодення, є достатньо застарілою і неспроможною належним чином врегулювати нові суспільні відносини. Не додає стабільності у цій сфері й медична реформа, перший етап якої стартував в Україні у січні 2017 року.

Відтак, подальші наукові дослідження, присвячені захисту права на охорону здоров'я, набувають сьогодні надзвичайної актуальності.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР/ Поточна редакція від 30.09.2016 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс]: Закон України від 19 лютого 1992 року № 2801-XII / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.

3. Солопова І.В. юридичні гарантії захисту прав людини та громадянина у сфері охорони здоров'я [Електронний ресурс]/ І.В.Солопова // Право і Безпека. – 2008. – Т. 7, № 1. – С. 84-89. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2008_7_1_19

4. Кравчук В. М. Значення громадянського суспільства та демократії у становленні взаємодії судової влади і громадськості/ В.М.Кравчук, П.І.Каблак // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». 2015. – Вип. 2. – Т. 3. – С. 161-166.

5. Лещенко В.В. Права людини на життя та охорону здоров'я – методологічна основа державного управління здоровоохоронною сферою: вступ до проблеми / В.В.Лещенко, Я.Ф.Радиш // Державне управління: теорія та практика. – 2014. – № 1. – С. 104-113.

6. Про Концепцію розвитку охорони здоров'я населення України [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 07 грудня 2000 року № 1313/2000. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1313/2000>

7. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 267. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-%D0%BF>

Фігун Н.

*студентка III курсу юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри
теорії та історії держави і права ТНЕУ
Подковенко Т.О.*

СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВА НА ЖИТТЯ НЕНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ ТА ПРАВА НА АБОРТ МАТЕРІ

Право дитини на життя як одне з основних прав людини закріплене в Конституції України, Загальній декларації прав людини 1948 року, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Міжнародному пакті про громадянські та політичні права 1966 року та інших нормативно-правових актах. У ст. 6 Конвенції про права дитини 1989 р. закріплено, що держави-учасниці визнають, що кожна дитина має невід'ємне право на життя[3]. Порівняно з життям людини всі інші особисті (громадянські) права є другорядними, і у випадку конкуренції пріоритетність, безумовно, повинна віддаватись життю людини.